

HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS

2017 – 2020

WORLD

Inhoudsopgave

1. Introductie	pag. 3
2. Beleidsthema's Vernieuwing, Talentontwikkeling & Cultuureducatie, Samenwerking, Internationale profilering	pag. 4 - 8
3. Publiek Onderzoek, Profiel, Marketing, Imago & Loyaliteit	pag. 9 - 11
4. Prestaties Tentoonstellingen & Openingstijden, Kengetallen publiek	pag. 12 - 13
5. Bedrijfsvoering Cultural Governance, Risicobeheersing	pag. 14 - 15
6. Financieel resultaat	pag. 16 - 17

MAMA, Stichting Public Art Squad

**Postadres: Postbus 23070
3001 KB, Rotterdam
Bezoekadres: Witte de Withstraat 29 - 31
3012 BL, Rotterdam**

**Contactpersoon: Nathalie Hartjes
M. nathalie@thisismama.nl
T. 010 233 20 22
W. www.thisismama.nl**

**Kvk. 242 72 758
Btw. NL 80637005 B01
IBAN: NL66 TRlrt0 0338 6641 65**

Introductie

Sinds 2017 stelt MAMA zich in het kader van het meerjarenplan HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS tot doel meerstemmigheid een speerpunt van haar programma te maken. In 2019 maakten we reuzestappen waarmee we nog dichterbij ons doel zijn gekomen. Vanaf het begin van 2019 programmeert MAMA niet langer meer vanuit een besloten artistieke leiding opgemaakt uit directeur en curator, maar realiseert zij haar jaarprogramma in co-creatie met een poule van vier opkomende programmamakers.

2019, het eerste jaar binnen deze nieuwe organisatiestructuur, leverde een programmering op die met recht divers, betrokken en van deze tijd genoemd kan worden. Dieuwke Boersma bracht met The Mind-Blowing Institute een fictief futuristisch onderzoeksinstituut naar de showroom, waar neuro- en lichamelijke diversiteit niet langer meer als handicap beschouwd wordt, maar een andere manier om in de wereld te zijn. Maria Lamslag zocht met Apa kabar? What's new? naar de manier waarop muziekcultuur en sociale media identiteitsbeleving vormgeven, gevoed door haar eigen biculturaliteit. Lila Athansiadiou nam met Smearred States een ruimtelijke invalshoek om af te tasten wat het is om jezelf af te tekenen tegen, of juist te verliezen in een menigte. Halve waarheden en speculaties waren het speelterrein van Willem de Haan, die de Witte de Withstraat zelf ensceeneerde als speelveld voor kunstenaars, waardoor de grens tussen tentoonstelling en het 'echte leven' vervaagde.

Het vraagstuk "Wat betekent inclusiviteit in een door technologie vormgegeven samenleving?" dat ten grondslag ligt aan MAMA's meerjarenplan, werd in 2019 vertaald in projecten die de rol van technologie en media ten aanzien van waarheidsvinding, identiteitsvorming en kenniswaardering onderzochten. Technologie werd daarin breed geïnterpreteerd, er werden nieuwe dimensies geopend met behulp van green screens, sociale media en desinformatie werd onder de loep genomen en we hielden ons bezig met de voorplantingsprocessen en manipulatie van orchideeën.

De nieuwe werkwijze van MAMA opent ook meer routes voor samenwerking met talenten binnen Team MAMA. Team MAMA is de paraplu-term voor iedereen, van bestuur tot vrijwilliger, die verbonden is aan MAMA. Het grootste deel van Team MAMA verdient een speciale vermelding, dit zijn jonge opkomende kunstprofessionals die zich aan de hand van ons programma oriënteren in de culturele sector en hun (onontdekte) talent. We stimuleren programmamakers die zich aan MAMA binden om in het Team op te gaan en uitdrukkelijk samenwerkingen aan te gaan met degenen die nog meer aan het begin van hun loopbaan staan. Dit creëert een inspirerende omgeving waar veel ideeën worden uitgewisseld en waar artistiek en organisatorisch talent kan bloeien.

We zijn ontzettend blij met de mogelijkheden die onze nieuwe website www.thisismama.nl biedt. Het verrijkt niet alleen ons programma, het biedt ook meer kansen aan de talenten in ons netwerk zichzelf te laten zien. In het eerste jaar van zijn bestaan publiceerden we omstreeks 40 artikelen. Ongeveer de helft hiervan was nieuwe content aansluitend op het programma in de showroom. Indorock klassiekers werden afgestoft door stagiaire Molly Baas in gesprek met Dj Sekan, Laura Deschepper blikte terug op de kracht van Cosplay als speelveld om autonomie over je identiteit te claimen, Kari Robertson & Lila Athanasiadou creëerden een desoriënterende podcast naar aanleiding van Smearred States. De website biedt ook kansen ons rijke archief te ontsluiten, teksten die zich onder linkjes op de oude site verstopten, zijn nu als volwaardige artikelen te lezen, van interviews met oprichtend directeur Boris van Berkum en inmiddels gerenommeerde kunstenaars Oscar Murillo en Ryan McNamara.

De fundamenten die in het voorafgaande jaar werden gelegd ten aanzien van onze visuele identiteit en uitstraling vormde een goede basis om op verder te bouwen in 2019. We ontwikkelden met ontwerp bureau HOAX nieuwe routing en ontvangstelementen waardoor de showroom weer een frisse uitstraling heeft. We zagen het bezoek weer toenemen, maar vooral de kwaliteit van het contact met het publiek heeft een goede energie. Er zijn spontane gesprekken, bijna een kwart van ons publiek loopt zomaar binnen, en een diverse groep mensen voelt zich bij ons thuis.

Home | IRL | Networks (2017 - 2020)

MAMA presenteert sinds 2017 haar programma onder het motto HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS. Het motto functioneert als inhoudelijk credo én geeft vorm aan de programmadynamiek.

Inhoudelijk buigen we ons over kwesties van geborgenheid; identificatie en representatie; community building, variërend van actuele globale thema's tot het alledaagse in de eigen stad, straat én huiskamer. We beschouwen de rol die het web en al onze smart machines spelen in de uitdrukking van onze (verlangde) werkelijkheden, maar ook als verbindende factor tussen (multidisciplinaire) kunstpraktijken en (fan)gemeenschappen die op dat platform floreren

Home

Met HOME willen we het gesprek aanwakkeren rond opvattingen van geborgenheid: HOME is een basis, een plek waar je naar terugkeert, én een anker voor de verdere reis. HOME (ook online) is het begin van je verbondenheid met anderen. Tegelijkertijd zijn we ons meer dan ooit bewust van onze 'bubbels'. Lokale sociaal-culturele contexten bepalen ons gedrag online, misschien meer nog dan toegang tot faciliteiten en technologie. Life online en het echte leven zijn geen tegenstellingen, ze zijn radicaal met elkaar verweven.

In Real Life

Dankzij sociale media zijn we regisseurs van onze eigen (verlangde) werkelijkheid geworden. De huidige hyperconnectiviteit biedt kansen, maar heeft ook nieuwe vormen van groeps- en prestatiedruk tot gevolg. Het internet lijkt in sommige gevallen de validatie van het échte leven te zijn. Bij een gebrek aan 'echte' ervaringen worden we bovendien getorpedeerd door allerlei 'authentieke' labels. Alleen in het echte échte leven (IRL) kunnen we authenticiteit toetsen. We zetten de spanning tussen feit en (zelfgeproduceerde) fictie op scherp, en leggen de focus op makers die het spel ontrafelen, of juist meespelen.

Networks

Als een mogelijk antwoord op het narcistisch individualisme van het 'sociale' internet van de afgelopen jaren, ontwaren we ook een toename van kunstenaars die zich als collectief of informele gemeenschap manifesteren. Makers zoeken elkaars expertise om te komen tot cross-disciplinaire samenwerkingen waarin ieders eigen signatuur overeind blijft, maar onderdeel wordt van een groter geheel van performance, video, dans, beeld, muziek en tekst. Gesamtkunst 2.0, met een uitgesproken transborders karakter. We willen deze (internationale) netwerken in beeld brengen, maar ook voorwaarden scheppen voor het ontstaan van nieuwe netwerken verankerd in Rotterdam.

Beleidsthema's

Beleidsthema: Vernieuwing

De keuze om vanaf 2019 te programmeren in samenwerking met een poule opkomende programmamakers is gemotiveerd geweest door de wens proactief bij te dragen aan vernieuwing van het veld. We deden afstand van ons gatekeepership en gaven auteursposities aan stemmen die in het veld nog onvoldoende gehoord worden.

We houden maatschappelijke ontwikkelingen nauw in de gaten, en nog specifiek de manier waarop de nieuwe generatie (de twintiger) daarop reageert. Welke tendensen hebben betekenis voor deze doelgroep, hoe veranderen politieke, sociale, economische of technologische ontwikkelingen hun levenstrajecten?

MAMA selecteerde programmamakers die nog niet actief waren als tentoonstellingsmaker, maar wel opvielen door hun creatieve activiteit en initiatief. We geloven in de kracht van de tentoonstelling als verhalend medium en vinden dat de vijver van deelnemers groter en meer divers mag. We vinden het belangrijk dat projecten tot stand komen vanuit een persoonlijk perspectief van de programmamaker.

MAMA stelt zichzelf op als een lerende organisatie waardoor vernieuwing niet alleen in het programma plaatsvindt, maar nieuwe inzichten doorwerken op de staf en het bredere netwerk van Team MAMA. MAMA heeft een organisatiemodel die poreus is, we cultiveren als het ware interne kritiek en moedigen een gezonde rebellie aan. Door te werken vanuit verschillende perspectieven wordt de organisatie scherp gehouden, we maken afstanden tussen bezoeker, betrokkene en organisatie zo klein mogelijk.

Vernieuwing vond in 2019 over de gehele linie plaats en op ingrijpende wijze: MAMA richtte haar programmawijze opnieuw in. De nieuwe website www.thisismama.nl ontwikkelde zich naar een plek nieuwe artistieke en inhoudelijke producties konden landen. We observeren dat deze veranderingen wérken; Team MAMA kon op enthousiaste nieuwe leden rekenen, zowel uit binnen- en buitenland. Jong talent sluit zich graag aan bij MAMA.

Sinds 2017 waarborgen we ook tijd en ruimte in onze kalender om jonge initiatieven op eigen voorwaarden een programma in de showroom te laten draaien. De Summer Swap is inmiddels een jonge traditie waar naar uitgekeken wordt. In 2019 werd door de twee eerdere organisatoren van de Swap (Yahaira Brito Morfe en Laura Grimm) naar aanleiding van een Open Call gekozen voor The House of Manawe Keke, een nieuw initiatief van Keke van der Ven en Hemaseh Manawi Rad geïnspireerd door houses uit de drag cultuur.

Beleidsthema: Talentontwikkeling

De herinrichting van onze programmastructuur is naast gericht op vernieuwing uitgesproken een investering in talent.

MAMA's programmering kent drie lagen en zich verhouden tot de vier ontwikkelfasen zoals gedefinieerd door de Tafel van Talentontwikkeling⁵ (kennismaken, ontwikkelen, bekwamen, excelleren). Met onze programmastructuur creëren we loopbaanperspectief. Deze programmastructuur stelt ons in staat de hoge kwaliteit van de centrale projecten te garanderen, maar ook verschillende aanvliegroutes te bieden, waarmee diverse doelgroepen aangesproken worden

1) Programmapoule (Excelleren)

MAMA ondersteunt, coacht en ontwikkelt elk jaar vier aankomende programmamakers met de productie van een tentoonstellingsproject in de showroom. Dit zijn de ankers voor de programmering die mogelijkheden scheppen voor samenwerking en interactie met de rest van Team MAMA.

Elke programmamaker is verantwoordelijk voor de artistieke, productionele en financiële ontwikkeling van hun eigen project. MAMA is sparringpartner over selectie en samenwerking met kunstenaars, strategische keuzes en publieksonvangst. De programmamaker maakt de inhoudelijke besluiten. De programmamakers worden gecoacht op het gebied van fondsenwerving, budgetbeheer, tekstschrijven en planning. De publieke manifestatie maakt hun ontwikkeling tastbaar.

MAMA brengt scherpte aan en helpt producties en partnerschappen te realiseren die eerder buiten bereik leken. Zo kon in 2019, Dieuwke Boersma dankzij MAMA een transporterende green screen installatie realiseren. Met Maria Lamslag smeedden we samenwerkingen met festival Motel Mozaïque en Poppositions. Willem de Haan hielpen we zijn randprogramma naar ongewone plekken zoals Comedyclub Haug en de Laurenskerk te brengen.

Een programmajaar sluit af met een collectief project van de programmapoule dat gedeelde vraagstukken samenbrengt. De afsluiting van programmajaar 2019 Awkward Introductions Radio was een doorslaand succes en werd binnen een week door ruim 1400 mensen beluisterd, vanuit de Verenigde Staten tot aan Egypte. Vanaf 2020 ontwikkelen we ook een collectief leerprogramma voor de programmapoule, we hopen deze vanaf 2021 met passende middelen te kunnen ondersteunen.

We zijn trots dat we in 2019 jaar voor specifieke makers en organisatoren ook daadwerkelijk een springplank hebben kunnen zijn. Maria Lamslag cureerde de goed ontvangen tentoonstelling Apa kabar? What's new? en is inmiddels programmamaker bij het Wereldmuseum; Willem de Haan liet lovende woorden achter over alles wat hij bij ons geleerd heeft, kunstenaar Vytautas Kumza won in het najaar de Sybren Hellinga Kunstprijs op basis

van het werk dat hij voor Smearred States ontwikkelde, oud-stagiair en lid van het educatie team Mart Koenen sloot zich via zijn bij MAMA opgebouwde netwerk aan als performer bij House of Ghod.

“De tentoonstelling heeft als een belangrijke conceptuele verdieping gediend voor mijn eigen praktijk als kunstenaar. [...] Het was voor mij de eerste keer dat ik een aanvraag indiende bij een fonds, nauwkeurig een werkbudget bij hield en me op een positie bevond waarbij ik continu met vrijwel alle bij een tentoonstelling betrokken personen (van kunstenaars tot opbouwers, van directeur tot tentoonstellingshosts en van fondsen verstrekkers tot lokale culturele vergaderingen) in contact was. [...] Ook heeft de succesvolle aanvraagperiode van Various Exhibition Titles ertoe geleid dat ik zelfverzekerd en wederom met een mooi resultaat mijn aanvraag voor de Werkbijdrage Jong Talent van het Mondriaan Fonds heb ingediend.” - Willem de Haan

2) Leren door te doen (Ontwikkelen & Bekwamen)

De werk- en leergebieden in de 2e laag zijn ondersteunend aan het kernprogramma. Het is een authentieke leeromgeving, de uitkomst van het leren wordt direct in de praktijk getoetst en draagt bij aan zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen.

Hosts

Teamleden starten met een intensieve oriëntatieperiode als host in de showroom. Ze leren de organisatie, het programma kennen en ontwikkelen vaardigheden als kunstbemiddelaar. Hosts nemen deel aan ontmoetingen met de kunstenaars en verdiepende gesprekken met programmamakers. Ze ontvangen training gericht op gesprekstechnieken, assertiviteit en gastvrijheid.

In Real Life-team

Het IRL-team is een zelfstandige productieploeg vanuit Team MAMA die eventconcepten in duidelijke, praktische stappen weet te vertalen. Ze zijn verantwoordelijk voor opbouw, inkoop en het draaiboek voor MAMA's randprogramma.

Transformers

MAMA's opbouwteam zijn transformers. Het zijn vrijwilligers uit een maatschappelijk kwetsbare omgeving, die te maken hebben met schuldsanering, verslavingsverledens of chronische ziekte. MAMA is voor hen een rustpunt, vanuit waar ze hun leven weer kunnen opbouwen. Met werkcertificaten vullen we gaten in hun cv.

Translators

MAMA's educatieteam zijn voornamelijk studenten van de lerarenopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving. Zij worden getraind in kunstbeschouwing en gespreksmoderatie en ontwikkelen methodes om vraagstukken in de tentoonstellingen te vertalen naar verschillende doelgroepen. Dit wordt toegepast binnen het project 100% Hedendaags.

Transmitters

Vijf redacteurs werken aan www.thisismama.nl. Vier redacteurs volgen per jaar één programmamaker op de voet, één redacteur doet veldwerk onder Team MAMA. Hieruit ontwikkelen ze ideeën voor content die onder hun begeleiding wordt gecreëerd door een brede groep van (grotendeels in Rotterdam gevestigde) cultuurmakers.

Deze Transmitters leren op effectieve wijze een boodschap de wereld in te zenden; ze bouwen praktische vaardigheden op, zoals creatief schrijven en audio- en video-editing, ondersteund door driemaandelijke masterclasses. Eigenaarschap over de inhoud wordt gestimuleerd door periodieke kwaliteitsevaluaties en hen een leidende rol in verbeterplannen toe te kennen.

De leden van Team MAMA in de tweede laag zijn niet uitsluitend ondersteunend aan het kernprogramma;

binnen elke tentoonstelling vult Team MAMA één van de vier randprogramma's zelfstandig in. Vlak na de opening van een tentoonstelling wordt er een pitchtraject uitgerold waarin gegadigden hun artistieke respons op het lopende project kunnen formuleren. Het meest uitdagende edoch haalbare idee wordt in dialoog met programmamaker uitgewerkt en uitgevoerd. Ook dit jaar leverde dat weer bijzondere en speelse activiteiten op; een performatieve avond onder de titel Enter the Noosphere was een wervelende museumnacht bijdrage; twee pubquizzes kwamen in reactie op de exposities Apa kabar? What's new? en Smearred States – in beide werden de raakvlakken met vraagstukken uit de tentoonstelling en hiphop onderzocht ;en tot slot zelfs een MAMA mystery game, waarmee de plotselinge verdwijning van Willem de Haan moest worden opgelost.

3) Aan- en uitvliegroutes

De 3e laag zijn programma's die aan- en uitvlieg routes bieden. Er is geen directe relatie met de showroom en het tentoonstellingsprogramma. Het zijn projecten van inhoudelijke en strategische waarde waardoor MAMA haar toegankelijkheid en coachende rol doorlopend evalueert, in dialoog met een divers cultureel veld.

Networks

Met Networks bieden we kleinschalige projectbijdragen en op maat gemaakte coaching aan makers die zelfstandig de productie en presentatie van een activiteit kunnen realiseren. MAMA geeft nieuwe initiatieven een impuls om hun praktijk te verkennen, een eerste keer zichtbaar te zijn, of door te groeien. Networks legt de nadruk op Rotterdamse makers. Door de reorganisatie lag NETWORKS in 2019 stil, waardoor geen projecten gedurende het jaar zijn gerealiseerd. Wel is het Networks selectie comité bestaande uit leden van Team MAMA eind 2019 weer opgestart en werden de eerste toezeggingen voor 2020 gedaan, waaronder de deelname van REB/de Vries aan The Performance Show, parallel aan Art Rotterdam.

On The Point

On The Point is een talententrajact en uitwisselingsprogramma in samenwerking met Het Entrepot (Brugge), Fabrica (Brighton) en Public Room (Skopje) en ondersteund door Creative Europe. Deze startte in februari 2019 en gaf nieuwe energie aan MAMA's MA-talententrajact, een programma waar 3-6 deelnemers zelf een programma conceptualiseren en uitvoeren, onder begeleiding van professionele staf en inspirerende coaches. Elk van de partners rekruteerde een groep jonge creatieven tussen de 20-28 jaar voor een project in 2019 en 2020. Het gezamenlijke focuspunt is de stedelijke omgeving die op het kantelpunt van verandering staan. In elke partnerstad hebben die verandering net weer een andere aanleiding en context en ontstaat zo een rijke omgeving voor uitwisseling van ideeën. MAMA koos ervoor haar focus op het stadsdeel Feyenoord te leggen en stelde met zorg een programmteam samen waarbij gelet werd op vertegenwoordiging van betrokkenen vanuit het stadsdeel zelf.

Beleidsthema: Cultuureducatie

100% Hedendaags blijft de belangrijkste educatieve activiteit van MAMA. Dit is een voorbeeld stellende samenwerking met overburen TENT Rotterdam en Witte de With; middelbare scholen kunnen zich inschrijven voor een geschakeerd programma waarin scholieren uit het voorgezet onderwijs en VMBO worden uitgedaagd na te denken over welk kunstenaarstype zij zelf zijn. 100% Hedendaags biedt gratis te downloaden lesmateriaal voor in de klas aan en een kunstexcursie, waar leerlingen actief met hedendaagse kunst aan de slag gaan. Hierbij staan creëren, reflecteren, discussiëren en het vormen van een eigen mening centraal. Zo vormt het een aanvulling op bestaande lesmethoden. Om de doorontwikkeling goed te ondersteunen heeft MAMA zich in 2019 geconcentreerd op het trainen en zelfstandig maken van een nieuw samengesteld educatieteam. Dit had prioriteit boven het initiëren of deelnemen aan andere educatieve projecten, zoals het Cultuurtraject of het Rotterdams CKV-model.

Beleidsthema: Samenwerking

MAMA werkt graag en veel samen; waar mogelijk proberen we netwerken van jonge makers en gevestigde orde aan elkaar te verbinden; we brengen programma niet alleen in eigen huis in het centrum, maar zoeken graag mogelijkheden stadsbreed zichtbaar te zijn en bij te dragen aan de culturele levendigheid door heel Rotterdam. Hiermee dragen we bij aan de toestroom van nieuwe makers en publiek.

MAMA heeft een aantal vruchtbare structurele samenwerkingsverbanden:

Kunstblock

De sinds 2013 in Stichting Kunstblock verenigde culturele instellingen MAMA, WORM, V2_, TENT Rotterdam en Witte de With vergaderen wekelijks om de voortgang van lopende projecten te monitoren en om toekomstige projecten op te tuigen. Gezamenlijk wordt gezocht naar mogelijkheden om de potentie van de Witte de Withstraat als smeltkroes van vele culturen en interesses optimaal te benutten en verder te ontwikkelen.

Vanaf 2017 hebben de Kunstblock-instellingen de maandelijkse Kunstavonden (gratis vrijdagavond openstelling tot 21 uur) uitgebreid tot een wekelijkse gelegenheid. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. Voor MAMA betekende dit een groei van 25% ten opzichte van bezoek tijdens reguliere openingstijden.

Operator

In oktober 2019 zonden we onze eerste terugkerende aflevering uit van MAMA radio. De radioshow staat onder redactie en presentatie van Team MAMA talent Shearey Pinas en vindt eens per kwartaal rondom de opening van een nieuwe tentoonstelling plaats.

Piet Zwart Institute, MFA

Sinds 2016 is MAMA partner van de Master Fine Art van het Piet Zwart Institute en vanaf 2017 ook inhoudelijk en uitvoerend producent. In 2018 realiseerde MAMA de eindexamenexpositie bij Het Nieuwe Instituut onder curatorschap van directeur Nathalie Hartjes. Door de eindexamenpresentatie buiten haar eigen deuren te plaatsen stimuleert MAMA bredere verbindingen tussen verschillende stedelijke partijen en de nieuwe lichte beeldende kunstenaars van het PZI, waarvan zich velen na afloop van hun studie in de stad gevestigd blijven.

Verdere samenwerkingen worden inhoudelijk vormgegeven rondom programmakansen en noden en altijd met oog voor het ondersteunen en stimuleren (en verbinden) van talent. Van queer space Tender Center, tot Comedy Club Haug en de Laurenskerk. We werkten weer samen met Het Nieuwe Instituut in het kader van hun bezoekersprogramma en brachten de Slow Reading Club naar Rotterdam voor een performatieve workshop en netwerkversterking. We openden onze eigen deuren voor samenwerkingen met Motel Mozaïque en faciliteerden verschillende presentaties van de minor-vakken van de Willem de Kooning Academie.

Beleidsthema: Internationale profilering

Hoewel we onze activiteiten en netwerk in Rotterdam concentreren, is een bijproduct van onze bezigheden een krachtige reputatie onder een internationaal niche-publiek van aankomende kunstprofessionals.

Als bijproduct van haar activiteiten en werkwijze heeft MAMA een goede internationale reputatie onder jonge kunstprofessionals. We merken dit door de aanwas van Team MAMA leden waarvan een substantieel deel bestaat uit internationale studenten of pas afgestudeerden. We hebben leden afkomstig uit onder meer Turkije, Bulgarije, Indonesië, Mexico en Kazachstan. MAMA is een herkenbare community waar je als nieuwkomer gemakkelijk onderdeel van kan worden en zo je weg leert vinden in het Rotterdamse culturele veld.

MAMA ontvangt met regelmaat internationale bezoekersprogramma's en bouwt hiermee aan relaties die in de toekomst tot inspirerende samenwerkingen kunnen leiden. Ontmoetingen uit 2019 waar we in de toekomst op verder bouwen zijn onder meer: Lynhan Balatbat-Helbock, curator en onderzoeker voor Savvy (Berlijn), Adrian Waschman, programmamanager bij Berliener Festspiele en Yoko Nose, curator van Toyota Municipal Art Museum.

Specifieke internationale projecten voor MAMA in 2019 waren On The Point en onze presentatie op de Brusselse alternatieve fair Poppositions.

Publiek: Onderzoek

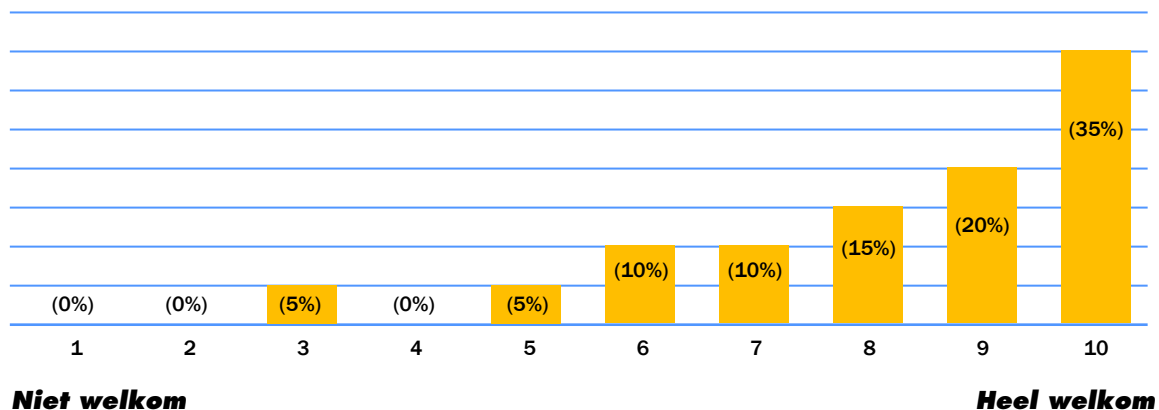
MAMA voert onder haar bezoekers een publiekonderzoek uit. We verzamelen postcodes en wanneer de bezoeker daarmee instemt huisnummer voor het Whize-Mosaic onderzoek. De vervolgvragen in het publieksonderzoek helpen ons op basis van een rapportcijfer te achterhalen hoe men de toegankelijkheid en gemeenschapszin van MAMA ervaart. Er is expliciet aandacht voor de online ervaring van MAMA, de website www.thisismama.nl in het algemeen en de Universe-pagina's, ons storytelling platform, in het bijzonder. Het publieksonderzoek heeft ook een online-only variant.

Tijdens goedbezochte publieke events stellen we een enquêteur aan die proactief het publiek benadert, tijdens reguliere openingstijden volgt invullen van de survey doorgaans op een informeel gesprek met de host. Hosts noteren bijzondere interacties met het publiek, waardoor we ook op de hoogte zijn van specifieke complimenten of kritieken. In de survey wordt ook gevraagd naar de bereidheid van bezoekers deel te nemen aan focusgroepen, hier gaan we in 2020 verder mee aan de slag. De survey wordt ook regelmatig in de nieuwsbrief opgenomen.

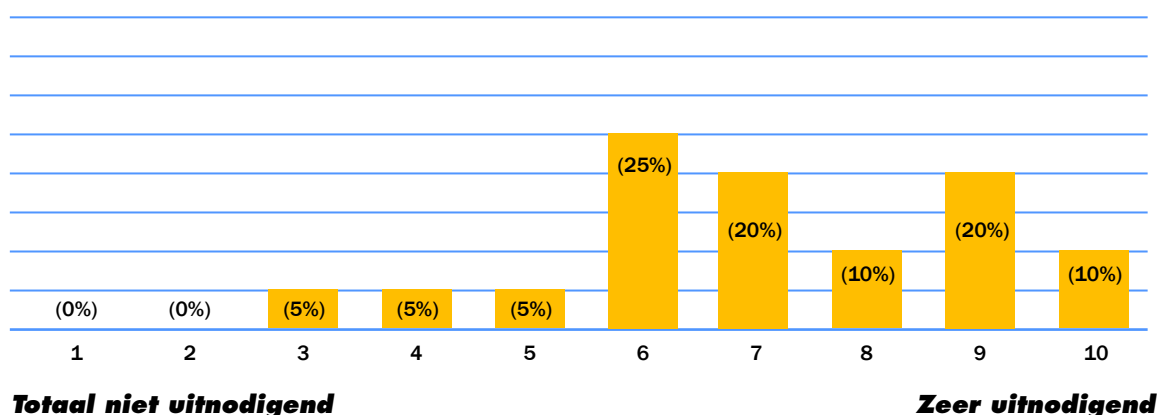
Whize-Mosaic- onderzoek

In 2019 heeft het Whize/Mosaic onderzoek niet plaatsgevonden. Rotterdam Festivals heeft aangeboden alsnog een analyse te kunnen uitvoeren, maar gaf aan dat verzamelde gegevens over 2019 + 2020 een nauwkeuriger uitkomst zouden opleveren. We stellen het aanleveren van deze data uit tot volgend jaar.

Hoe welkom voelde je je bij binnenkomst?

Hoe komt MAMA van buitenaf op je over?

Publiek: Profiel

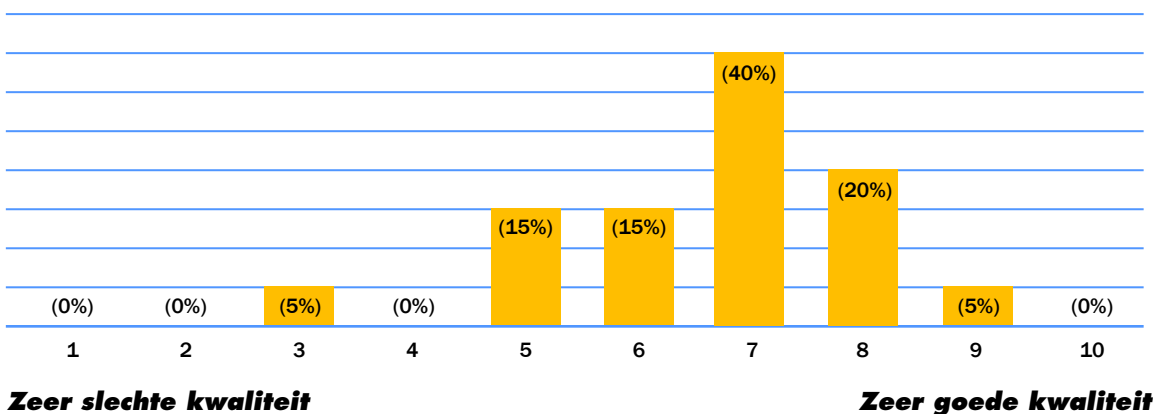
Bezoekers profiel

MAMA is een plek waar creatieve mensen komen om elkaar te ontmoeten. De maatschappelijke vraagstukken die MAMA naar voren brengt werken activerend voor hun eigen amateur- of beroepspraktijk. MAMA's publiek is lokaal, internationaal en digitaal. Uit het Whize/Mosaic- onderzoek van 2018 bleek dat onze grootste bezoekersgroepen samenvallen met de categorieën Stedelijke Toekomstbouwer, Culturele Alleseters en Digitale Kijkers9. Ons publiek is voor een beeldende kunstinstelling ongekend jong en divers. Het grootste aandeel is tussen de twintig en vijfendertig, aangevuld door oudere tieners en professionals van middelbare leeftijd. Ons bezoek kent een ruime diversiteit in sociale economische klasse en opleidingsachtergrond. Culturele diversiteit is al jaren en gegeven, maar is in de afgelopen jaren – met dank aan de gewijzigde programmering – nog meer gegroeid.

Bezoekers ervaring

De gemiddelde score voor een totaalervaring van MAMA is een 7.95. Daar zijn wij heel trots op. MAMA blinkt vooral uit in haar gastvrijheid: 70% van onze bezoekers geeft ons een 8 of hoger over de wijze waarop ze welkom worden geheten – de helft daarvan geeft ons zelfs een 10. Hoewel het merendeel van de respondenten de showroom uitnodigend vinden (60% geeft 7 of hoger), zien we dat de ontwikkeling van een aantrekkelijker aanzicht nog aandacht nodig heeft. We zijn niet tevreden met het zesje als meest gegeven antwoord (25%). Over de content van de Universe zijn mensen overwegend positief, maar ook daar gaan we alles op alles zetten de onvoldoendes weg te poetsen.

Wat vind je van de kwaliteit van de content op MAMA's Universe?

Publiek: Marketing

Alle keuzes die MAMA maakt op het gebied van marketing, communicatie & publieksbenadering voeren terug op de kernwaarden: inclusiviteit, experiment en reflectie.

Inclusiviteit

Inclusiviteit betekent voor ons een open blik richting pluriforme stemmen, anderen macht en zeggenschap geven én de gelegenheid onze ruimten toe te eigenen. Dat wil zeggen nieuwsgierigheid naar andere visies leidend is.

Experiment

De openheid om te experimenteren gaat hand in hand met de waarde Inclusiviteit. Belangrijker dan eindresultaten met hoge productiewaarden is het verkennen van nieuwe (vormen van) interactie met het publiek.

Reflectie

We reflecteren continu op de wijze waarop we inclusiviteit en experiment najagen en hoe dit in onze projecten tot uiting komt en maken hier ruimte voor in onze communicatie – met name op het platform www.thisismama.nl.

Communicatie

MAMA werkt sinds 2018 samen met ontwerpbureau HOAX, zij ontwikkelden voor MAMA een nieuw logo en lettertype. De visuele identiteit komt tot uiting in ons drukwerk, nieuwe website en de vormgeving van mobiele interieurelementen voor de showroom.

Publiek: Imago & Loyaliteit

MAMA heeft een open en sterk imago bij met name jonge mensen, en een speelse manier van communiceren die goed werkt: veel via-via, mouth-to-ear, e-mailingen, Facebook, Twitter, Instagram, Youtube, stickers, website en intensief flyeren. Ook uit het onderzoek blijkt dat mond-tot-mond reclame de beste strategie vormt, bijna de helft van het publiek weet ons te vinden via hun vrienden. De wijze waarop Team MAMA hun ambassadeursschap uitdraagt en zorgt voor verbindingen met hun vrienden- en werknetwerk is van niet mis te verstane meerwaarde voor ons contact met een breder publiek.

Storytelling

Op de website is de Universe ons storytelling platform. Dit is een verzamelplaats voor de verschillende invalshoeken waarmee ons programma beschouwd kan worden en aangevuld; van persoonlijke bijdragen van de organisatie tot nieuwe artistieke content in opdracht. This is MAMA geeft ruimte waar we niet uitleggen wat we doen, maar een artistieke dialoog stimuleren, in woord, beeld, geluid of film.

In 2019 hebben we de nadruk gelegd op het creëren van nieuwe content en de ontsluiting van ons archief. De ontwikkeling van het platform is nog jong en heeft verdere (kwalitatieve) ontwikkeling nodig. Nu de fundamenten van de website staan zetten we in op een groter bereik door de kwaliteit structureel te evalueren en lokale én nationale (media)partners aan ons te binden, zodoende ook het publiek te verbreden. De investering in een breed digitaal publiek heeft in 2019 de nadruk gekregen, wij verwachten dat fysieke en digitale deelname elkaar in de toekomst zullen versterken.

Prestaties: Tentoonstellingen + Openingsuren

Prestaties	Jaarplan	Jaarverslag 2018	Jaarverslag 2019
Aantal wisselende tentoonstellingen	6	6	7
Aantal uren openstelling (gem. per week)	1400	1250	1161.5 (28 uur)

Tentoonstellingen

- * The Mind-Blowing Institute. Programmamaker: Dieuwke Boersma
- * Apa kabar? (What's new?). Programmamaker: Maria Lamslag
- * Gueto Blaster Disco's op Poppositions
- * Smeared States. Programmamaker: Lila Athanasiadou
- * Midnight Sunburn - Graduation Show Piet Zwart Institute MFA @ De Kroon
- * Various Exhibition Titles. Programmamaker: Willem de Haan.
- * Awkward Introductions Radio. Programmamakers: Lila Athanasiadou en Willem de Haan

Openingsuren

Het uitgangspunt voor de openingsuren is 28 uur openingsuren per week x 40 open weken = 1120 reguliere openingsuren, aangevuld met uren uit het educatieprogramma; IRL-events, exposities buiten de showroom en networks-producties. In 2019 telden we 1161,5 openingsuren. Het verschil met de raming uit het jaarplan 2018: 1400, is het gevolg van een andere calculatie – hier zijn ook andere contacturen meegerekend zoals interne momenten met Team MAMA. Als we ons beperken tot open uren in de showroom en tijdens overige activiteiten, hebben we ruim 40 uur meer contacturen met het publiek gehad.

Prestaties: Kengetallen publiek (niet afrekenbaar)

Bezoekers informatie totaal	Jaarplan	Jaarverslag 2018	Jaarverslag 2019
Totaal aantal bezoeken	18.500	15.915	19.392
Waarvan betalend	200	456	0 (*4.632)
Waarvan in schoolverband	1.130	236	886
Bezoekers informatie Rotterdam			
Totaal aantal bezoeken	16.950	6.975	11.332
Waarvan betalend	200	456	0
Waarvan in schoolverband	880	236	886

In 2019 kunnen 3167 unieke lezers rekenen tot ons online publiek. 499 luisteraars schakelden in op MAMA's radioshow met Operator en het project Awkward Introductions Radio kon op ca 1394 luisteraars. Wanneer wij deze 4866 digitale bezoekers als volwaardige deelnemers van MAMA's activiteiten beschouwen – en dat doen wij, brengt dat ons op een deelname van 19,392 betrokkenen per jaar in totaal.

Bij de bezoekers Rotterdam hebben wij ons uitsluitend gericht op de fysieke bezoekers van activiteiten. Dat loopt iets achter op de aantallen in het jaarplan, als gevolg van de keuze die wij in de voorbije jaren hebben gemaakt om te presenteren op de beurs Poppositions in Brussel in tegenstelling tot een Rotterdams equivalent.

Betalende bezoekers

In 2019 heeft MAMA geen directe inkomsten gerekend voor activiteiten. MAMA hecht aan haar gratis toegankelijkheid, we zien dan ook dat ongeveer een kwart van het bezoek zomaar uit nieuwsgierigheid binnenvalt. Wél wordt er entree gevraagd voor speciale activiteiten. In 2019 zijn deze echter allemaal geïnd door de samenwerkingspartners te weten:

* **Museumnacht (1590) /Poppositions (3000) /Club Haug (42)**

We merken dat door te werken in de huidige vorm met de programmapoule de bereidheid entreegelden voor workshops ed. te vragen beperkt is bij de programmamakers. Ieder wil immers hun projecten zo breed toegankelijk mogelijk maken. We werken aan modellen waarmee we besluiten over waarde en (financiële) waardering beter kunnen standaardiseren en minder tot discussiepunt maken.

De deelnames aan 100% Hedendaags (886) zouden ook evt. tot betalende bezoekers gerekend kunnen worden. In beide gevallen is dit in het verleden niet in het prestatieraster opgenomen en laten wij het dan nu ook achterwege. Bij elkaar opgeteld betreft het 5518 bezoekers die via een andere weg entree heeft betaald.

In Schoolverband

In 2019 ging 100% Hedendaags 2.0 écht van start. Dit is duidelijk te zien aan de verdriedubbeling van de deelname aan het programma. Tot deze cijfers zijn alleen het middelbaar onderwijs gerekend. Bezoeken uit HBO of WO opleidingen zijn met de gewone cijfers meegenomen, ook wanneer die in groepsverband plaatsvonden.

Herkomst bezoekers in Rotterdam	Jaarplan	Jaarverslag 2018	Jaarverslag 2019
Waarvan aantal woonachtig in Rotterdam		64%	65%
Waarvan aantal woonachtig in regio Rotterdam		7%	3%
Waarvan aantal woonachtig in overige delen Nederland		19%	9%
Waarvan aantal woonachtig in het buitenland		10%	13%

Beleidsvoering

Bedrijfsvoering

MAMA werkt met een kleine staforganisatie (3,8 FTE), op projectbasis uitgebreid met freelance krachten en aangevuld door de kracht van Team MAMA.

Aan het begin van 2019 deden zich overspanningsverschijnselen voor bij de directeur. Onder een deeltijds ziekteverlof en Arbo-begeleiding is het re-integratietraject succesvol verlopen en is zij sinds september 2019 weer volgens volledige contracturen werkzaam. Het is passend erkenning te geven aan de veerkracht en inzet van de overige collega's, Daily Manager Kim de Haas voorop, alsook Gari Koolen en Ivo Sieben, voor het hoofd bieden aan deze uitdagende situatie. De komst van twee nieuwe collega's Talent Coördinator Felicitas Lenz (maart) en Facilitator Wouter van der Hallen (april) is onmisbaar geweest de stabiliteit van de organisatie weer op peil te krijgen.

Nu MAMA vol overtuiging kiest voor een model met gastcuratoren om meerstemmigheid te bevorderen concluderen we op basis van de ervaringen van het eerste jaar dat talentontwikkeling nu wérkelijk door de hele organisatie wordt uitgevoerd. Dat maakt de werkzaamheden voor alle stafleden intensiever. We willen investeren in het bestaande personeel en rollen waar noodzakelijk aanvullen. We hopen in de periode 2021-2024 vier nieuwe parttime functies aan onze organisatie te kunnen toevoegen zowel om onze personele als verdien capaciteit uit te kunnen breiden. Deze organisatieontwikkeling is in meer detail in ons meerjarenplan opgenomen.

Bedrijfsvoering: Cultural Governance

MAMA onderschrijft de Governance Code Cultuur en werkt vanuit het model Directie + Bestuur. MAMA spant zich in aan de acht principes van de code te voldoen conform de omvang van de stichting en haar activiteiten en het daaraan verbonden financieel en maatschappelijk belang.

De directeur werkt onder een vaste aanstelling voor onbepaalde tijd. Haar salariering valt niet onder de WNT. Sinds november 2018 is Nathalie Hartjes ook bestuurslid van De Zaak Nu, vanuit die positie is zij nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de CAO-richtlijn voor presentatie-instellingen gepubliceerd in april 2019.

Afspraken en protocollen zijn vastgelegd in een reglement. Bestuurstermijnen van vier jaar met mogelijkheid tot eenmaal verlengen zijn vastgelegd in een rooster van aftreden en nevenactiviteiten worden vermeld. Mogelijke tegenstrijdige belangen worden nauwlettend geobserveerd en vermeden. De organisatie wordt gecontroleerd door accountant Berghout + Mas die eenmaal per jaar in opdracht van het bestuur rapporteert over jaarcijfers en toezicht op de administratieve organisatie in de vergadering. MAMA's bestuur en directie hebben een functioneel contact. Ca. 4 – 5 keer per jaar vindt een bestuursvergadering plaats.

Jaarverslag 2019

Het jaarverslag en de jaarrekening over 2019 zijn op 17 maart 2020 vastgesteld door het bestuur.

Accountant

In 2019 was geen herbenoeming van de accountant aan de orde. De samenwerking met Berghout + Mas wordt voortgezet.

MAMA werkt sinds 2012 met administratiekantoor Force Finance. Zij verzorgen de boekhouding, loonadministratie en stellen de jaarrekening op. Force Finance is een kundige en constante partner met een gedegen kennis van de culturele sector.

Bedrijfsvoering: Risicobeheersing

MAMA werkt met een kleine vaste bezetting en uitval of ziekte is een risico. Dit risico is deels afgedekt met een ziekteverzuimverzekering sinds 2010. Ziekte in de organisatie heeft ook een 'onzichtbare' nasleep, vanwege de extra inzet die van overige medewerkers wordt gevergd en doordat enige ontregeling van administratieve

processen niet kan worden vermeden met tijdelijke krachten.

De uitval van de directeur is dan ook voelbaar geweest. We namen vroegtijdig afscheid van een collega vanwege het domino-effect die de verhoogde druk creëerde. Bij andere collega's doen zich ook overspanningsverschijnselen voor, die we nu vroegtijdig het hoofd bieden met preventie-trajecten via de ARBO. Deze ontwikkelingen hebben er toe geleid dat de premie voor de verzuimverzekering verhoogd is.

Om dit risico beheersbaar te houden creëren we financiële ruimte voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen. Per 31-12-2019 bedraagt het totaal eigen vermogen € 30.075.

Financieel resultaat

We sluiten 2019 af met een verwaarloosbaar negatief resultaat. Over de hele linie zijn de kosten en baten voor de bedrijfsvoering en activiteiten in balans. In het kader van het meerjarenbeleid 2017 - 2020 honoreerde de gemeente Rotterdam onze aanvraag met een bescheiden groei ten opzichte van de periode daarvoor. Daarnaast ontving MAMA een programmabijdrage van het Mondriaan Fonds voor de jaren 2019 & 2020.

De Gemeente Rotterdam heeft gevraagd om een realistische bijstelling van de meerjarenbegroting 2017-2020 om als normbegroting te dienen. De begroting die is ingediend bij de jaarstukken 2019 geldt als normbegroting.

In 2019 is een exploitatieresultaat behaald van minus €664. Het bestemmingsfonds Mondriaan Fonds met een saldo van €640 wordt is opgeheven, waardoor dit verlies verwaarloosbaar wordt. De algemene reserve neemt af met €25 en komt op een totaal van €30.075.

Baten

De eigen inkomsten liepen in 2019 iets terug. Dit is het gevolg van het ziekteverlof van de directeur, MAMA's voornaamste fondsenwerver, maar ook van nagenoeg een halvering van het budget voor de eind-examenexpositie van de MFA van het Piet Zwart Instituut. Overige directe inkomsten werden behaald door het geven van gastlessen en het schrijven van artikelen door stafleden. Inkomsten voor de educatieve diensten groeide weer dankzij het succes van 100% Hedendaags 2.0.

Onder de publieksinkomsten wordt baromzet en verkoop van merchandise geschaard, hier toont zich een bescheiden groei. De vergelijking met 2018 geeft echter een vertekend beeld van terugloop omdat in 2018 daar de ticketverkoop van MAMA's Forever 21 Dinnershow zichtbaar is.

Hoewel er weinig sponsoring zichtbaar is op de jaarrekening kan MAMA toch met regelmaat rekenen op goodwill die zich vertaalt in sponsoring in natura of flinke relatiekortingen, in het afgelopen jaar onder meer met AV-bedrijven IndyMedia, MTS en SquadDeluxe, verfleverancier Bierens en AV-verhuur MTS.

Een nieuwe inkomstenbron doet zich voor bij Diverse inkomsten. Steeds vaker wordt MAMA benaderd als locatie voor het hosten van zakelijke bijeenkomsten of publieke events, zoals album releases.

Lasten

De Beheerslasten Personeel zijn hoger dan begroot. Zowel Directeur als Daily Manager worden onder Beheer geplaatst. Hierbij moet opgemerkt worden dat de werkzaamheden van de directeur voor een groot deel inhoudelijk zijn en betrekking hebben op activiteiten, deze gemakshalve toch volledig tot Beheer zijn gerekend. In 2019 trad Nathalie Hartjes op als projectleider van On The Point en curator van de eindexamtentoonstelling van het Piet Zwart Instituut en is tevens inhoudelijk sparringpartner en coach voor de programmapoule.

Overige afwijkingen in de beheerslasten wordt veroorzaakt door reparaties aan de bedrijfswagen, een bescheiden investering in de AV-inventaris en de kosten voor de projectmanagementtool TOP. De accountantskosten zijn volgens prijsafsprake en zijn verhoogd onder een lichte inflatiecorrectie. Aan Activiteitenlasten Personeel (eigen personeel) is iets meer gespendeerd dan de normbegroting. Enkele functies hebben een kleine urenuitbreiding gehad om zich aan te passen aan de werkdruk. De Inhuur derden is aangepast aan de uitblijvende projectfinanciering.

We hebben bij Activiteitenlasten Materieel een klein voordeel kunnen halen uit de hernieuwing van het huurcontract van de showroom, waar Woonstad twee huurvrije maanden tegenover stelde. Er is meer gewerkt met kunstenaars uit het buitenland, wat zichtbaar wordt onder productiekosten. Een andere opvallende afwijking is het verschil in bijdragen aan partnerorganisaties. In 2019 werd de eindfactuur voor de doorontwikkeling van 100% Hedendaags verstuurd á €3.000 voor activiteiten die ook in 2018 plaatsvonden.

Daarnaast werd besloten structureel €1500 als partnerbijdrage te leveren waarmee de kosten voor een coördinator worden gedekt.

Er is nagenoeg niets uitgegeven aan trainingen en onderzoek. Als gevolg van de verhoogde werkdruk door uitval werd hier geen tijd voor gevoeld. De directie stuurt vanaf 2020 weer meer aan op het investeren in de eigen ontwikkeling.

Over het geheel lopen de uitgaven in de pas met de begroting en blijft de bijdrage van het Mondriaan Fonds dan ook binnen het maximale percentage dat het fonds bijdraagt (de gestelde subsidie-eis is maximaal 40%).

Balans

Aan de Activazijde zien de overige vorderingen gedaald. Deze betreffen alleen kleinere projectbijdragen waarvoor de verantwoording en uitkering in het volgende jaar ligt.

Ook zien we een stijging aan de Passivazijde, dit betreft schulden op korte termijn per 31-12-2019. De meest in het oog springende is de terug te betalen subsidie Fonds Cultuurparticipatie voor het geannuleerde project Junior Squad (HA! Humor + Art), deze schuld is in januari van dit jaar voldaan.

BKV

Het college van b en w van de gemeente Rotterdam verdeelt de BKV-gelden elke vier jaar onder beeldende kunstinstellingen. In de nota Reikwijdte en Armslag staat vastgelegd dat de toekenning en besteding van BKV gelden in 2017 -2020 bij dienen te dragen aan het Rotterdamse productieklimaat voor beeldende kunst, vormgeving en fotografie of aan de inkomensvorming voor beeldend kunstenaars in de stad. De BKV-gelden zijn in 2019 hoofdzakelijk aangewend om lokale jonge talenten opdrachten te verstrekken voor nieuw werk, dan wel opdrachten die ondersteunend zijn aan hun portfolio-vorming. Voor de tentoonstellingsprogrammering werd veelvuldig met lokale makers samengewerkt; Willem de Haan, Maria Lamslag en Lila Athanasiadou zijn alle drie in Rotterdam gevestigd. Daarnaast werden de honoraria van de Rotterdamse kunstenaars die als coach of masterclass docent van On The Point optraden toegerekend aan de BKV-gelden. We legden veel nadruk op jonge Rotterdamse makers in het kader van de In Real Life randprogrammering. Wij stelden dat conform de BKV-regeling van de totale bijdrage 70% direct inkomensvormend zou zijn. De bedragen die zijn toegerekend aan de BKV-gelden betreffen uitsluitend de kosten voor honoraria en ontwikkelingskosten van nieuwe kunstwerken. De overige 30% betreft een toerekening van de kosten die MAMA maakt voor het presenteren en distribueren van het nieuwe werk in personele en materiële zin. MAMA heeft hiermee in 2019 aan de BKV-eisen voldaan.

Continuïteit

In 2020 opereert MAMA volgens de aangepaste normbegroting 2019-2020. In 2020 ontvangt zij een bijdrage van €189.000 van de Gemeente Rotterdam, waarvan €31.500 afkomstig van de BKV gelden. Dit is inclusief een accres van 2.1%. Het accres wordt niet specifiek toegewezen in de begroting, maar opgevat als een inflatievoorziening. Daarnaast ontvangt MAMA een activiteitenbijdrage van €150.000 van het Mondriaan Fonds voor 2019 & 2020, volgens de regeling Meerjarenprogramma's Presentatie-instellingen. De normbegroting gaat uit van overige inkomsten a €80.500 aan additionele projectsubsidies, eigen inkomsten en donaties. Hiervan is per 9 maart 2020 al een bedrag van €72.072 veilig gesteld. Hiermee constateren we dat de stabilisering van de organisatie zich ook naar een positieve financiële ontwikkeling door vertaald. De continuïteit vanaf 2021 is onzeker vanwege de lopende cultuurplanaanvraag 2021-2024. De resultaten van de aanvraag zullen pas in november 2020 vastgesteld worden, het bestuur heeft geen reden een negatieve beoordeling te verwachten. Het bestuur is zich ervan bewust dat de uitbraak van het Coronavirus nieuwe onzekerheden met zich meebrengt.

Tot slot

Het bestuur van MAMA is trots op de behaalde resultaten, zowel inhoudelijk als qua bedrijfsvoering. We blijven doen waar we het sterkste in zijn: verbinden, en het presenteren van een artistiek uitdagende inhoud met een no nonsense attitude. We bepalen de ambitie, stellen kwaliteitscriteria en creëren een podium waarop we onze successen kunnen delen en het woord aan anderen kunnen geven, zodoende onze inhoud verrijkend. Door- en toestroom van talent staan centraal in onze programma- én organisatiekeuzes.